

tíðindablaðið

sosialurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevari: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Tiltak Føroya Arbeðarafelags

FØROYA ARBEÐARAFELAG hevur noktað limum sínum at leggja merki í kassarnar frá í gjár av. Hetta er eitt sera álvarsamt stig, men eitt stig sum Javnadarflokkurin tekur fult út undir við. So er tað heilt greitt!

BAKGRUNDIN fyri hesum tiltaki er tann, at arbeidsgevarar á nógvum flakavirkjum bart út sagt misbrúka merkin. Merkin verða brúkt til at leggja trýst á einstakar arbeðarar og tey verða brúkt til at seta arbeidsferðina upp.

EITT ÚRSLITIÐ av, at merkin verða misbrúkt á henda hátt, er, at vit hava akkordtempo og akkordviðurskipti á virkjum, har tað verður arbeitt fyri tímaløn. Hetta er óheppið fyri arbeðararnar, tí teir koma undir líkamligt og sálarligt trýst — teir koma at kappast sínámillum á óhepnan hátt og hetta gongur so aftur út yvir sínámillum solidaritetin millum verkafólk.

ALT HETTA gongur í síðstu atlugu útyvir arbeidslagið, tað sokallaða arbeidsklimaðið og allir partar tapa í veruleikanum av hesum viðurskiptum. Hetta má samfelagið úttanfyri flakavirkini royna at skilja.

FØROYA ARBEÐARAFELAG hevur fleiri ferðir roynt at fáa í lag eina avtalu við arbeidsgevararnar um nýtsluna av merkjum og ta uppteljing og skráseting av arbeidsavrikið, sum er knýtt at merkjum.

HETTA YNSKIÐ hava arbeidsgevararnir sópað av borðinum. Tey hava ikki so frægt sum hirt at samráðast um hetta ynskið.

AV SOMU grund hava arbeids-

gevararnir høvuðsábyrgdina av tí tiltaki, sum í gjár var sett í verk. Nú er spurningurin sjálvandi, hvussu teir fara at svara aftur — um teir velja samanbrest ella samráðing. Er nøkur ábyrgdarkensla í hesum monnum, so velja teir at samráðast. Tó sama ger, teir verða at tapa í síðstu atlugu, og eiga tí at gera sær greitt, at tann rættur teir kanna sær, hesin at leiða arbeði, eisini krevur eitt minstamark av ábyrgdarkenslu og ábyrgdarkend-um atburði.

ARBEIDSGEVARARNIR* eiga alt fyri eitt at koma til samráðingarborðið saman við Føroya Arbeðarafelag. Við hetta samráðingarborði eiga teir at viðurkenna, at tíðin nú er komin til at gera avtalur um nýggja teknologi, um meðávirkan og meðábyrgd arbeðaranna á øll arbeidsviðurskipti.

JAVNADARFLOKKURIN stuðlar Føroya Arbeðarafelag í tí stríði, sum felagið nú er farið út í. Hetta verður einki lætt stríð, tí sterkar kreftir standa í móti verkafólkunum í hesari sök. Høvuðstreynin fyri at vinna í hesari sök er tann sama sum í øllum øðrum, tað fakfelag hava staðið í stríði: **at øll standa sum ein** — at arbeismenn og arbeidskvinnur standa saman.

TAÐ ER OKKARA ynski og vón, at tann træta, sum er endað við einum tiltaki mótvægis virkjum, má verða loyst í sátt og semju, soleiðis sum tað nú er okkara siðvenja her. Eydnað tað ikki at loysa henda spurning við samráðingum, nakað, sum ein hevur ilt við at hugsa sær, so lýsa vit hervið stuðul okkara til Føroya Arbeðarafelag í tí stríði, sum Føroya Arbeidsgevarafelag má bera alla ábyrgdina av at hava byrjað.

vera skrásettir og kannaðir eftir arbeidsavriki dag og dagliga. Samstundis hevur Føroya Arbeðarafelag alla tíðina góðtikið, at merki verða brúkt til stakroyndir til tess at tryggja góðskuna.

Bakgrundina kenna væl tey flestu, men hon skal tó stutt nevast her: merkin verða á ávisum flakavirkjum misbrúkt á ein hátt, soleiðis at flakavinnur verður sett upp í móti flakavinnu, at arbeidsferðin verður skruvað upp í eina ótolandi legu. Samantikið verður úrsliðið av hesum umstøðum hetta, at arbeidsviðurskiptini í viðstað merking gerast støðugt verri, hóast fólk fáa sína úrtøku. Fólk á virkjum trivast verri og helst er her eisini ein vandi fyri góðskuna á tí vøru, tey skulu framleiða.

Í fleiri ár hava einstaklingar, lokalfelag og meginfelagið, Føroya Arbeðarafelag, roynt at fáa í lag eitt orðskifti við arbeidsgevararnar, men tað hevur verið sum at sletta vatn á gás. Arbeðararnir hava í samband við sáttmálsamráðingar roynt at fáa í minsta lagi nakrar reglur fyri óskilinum við merkjum. Ynski teirra eru vörðin sópað til vikis við einari grundgeving, sum er meira enn ivasom: Talan er sjálvsagt um hetta at leiða og skipa arbeidið. Hetta er ein rættur, sum í Danmark sambært ávís meginavtalu á arbeidsmarknaðinum er tryggjaður arbeidsgevarnum. Vit hoyrdu mikukvæðið formannin í ráfiskakeyparafelagnum ákalla henda sama rætt.

Í hesum sambandi kundi eg havt hug at spurt arbeidsgevararnar og formann ráfiskakeyparanna, hvar hesin rættur er niðurfelddur í Føroyum. Kunnu tit vísa á nakra lóg, avtalu ella nakran sáttmála, har hesin rættur stendur skrivaður? Hetta kunnu tit sjálvsagt ikki, tí her er talan um danskan og ikki føroyskan fagligan rætt. Arbeðarar kunnu tí við líka so størum rætti, sum tit, hevda tað mótsæti, í hyssu so er til onkur domstólur hevur dømt tykkum henda rætt til. Tó eisini tað mátti farið og verið tepurt, at tann tíð arbeids-

marknaðarviðurskipti eru yvirtikin sermál.

Sum nevnt hava royndir arbeðaranna verið til fánýtis og núu er tolið vörðið uppi. Føroya Arbeðarafelag ger eitt tiltak mótvægis flakavirkjunum, eitt tiltak, sum er samtykt í øllum demokratiskum liðum í felagnum. Tiltakið er í veruleikanum ikki serstakliga viðgongt, talan er t.d. ikki um verkfall og talan er als ikki um at forða fyri góðskueftirliti, ella kvalitetskontroll.

Svarið væntaði Føroya Arbeðarafelag og almenninguurin annars frá avtalupartnara arbeðarafelagsins, nevnliga Føroya Arbeidsgevarafelag. Men hesir lást ikki um vón — istaðin kemur svarið frá vinnufelag flakavirkjanna, Føroya Ráfiskakeyparafelag, og svarið kemur so skjótt, at tað má vera vörðið avtalað frammanundan.

Hetta, at ráfiskakeypararnir leggja seg so hart út í eina fakrættliga ósemju millum Føroya Arbeðarafelag og Føroya Arbeidsgevarafelag er so mikið álvarsamt, at hetta ikki eigur at verða óátalað, ja, meira enn so: samfelagið eigur at steðga ráfiskakeyparunum í uppløpinum. Eg skal royna stutt at vísa á, hví hetta ikki eigur at ganga:

Fyri tað fyrsta er tað hetta, at eitt felag, sum stendur heilt úttan fyri okkara fakrættligu avtaluskipan, beinleiðis leggur seg út í eina ósemju imillum tveir partar á arbeidsmarknaðinum, eigur ikki at góttakast.

Góðtaka vit hetta úttan viðari, verður tað til óbøtiligan skaða fyri okkara avtaluviðurskipti í framtíðini.

Fyri tað annað eru tær beinleiðis grundir fyri at steðga øllum fiskakeyp í Føroyum, sum formaður ráfiskakeyparanna gav, bæði ósakligar og ósannar. Eg havi longu frammanfyri nevnt eina — um ráfiskakeyparanna rætt til at leiða arbeidið. Hon heldur ikki. Síðan vit nevndi formaður vera við, at merkin eru avgerandi neyðug fyri, at arbeidsgevarin skal kunna hava eftirlit við góðskuni. Hetta er eitt. Merkin hava í hesum sambandi einki við góðskuna at

gera. Merkin hava eitt eittans endamál: at økja um ferð og mongd — tey hava kanska enn tá negativa ávirkan á góðskuna.

Tað er tí ein stórur spurningur, hvørjar grundir ráfiskakeypararnir hava til at leggja seg út í eina ósemju, sum ikki er teirra. Hesar grundir kann ein og hvør sjálvur meta um. Eg fari tó at peika á nakrar møgular: Við at taka so harðliga til vóna teir kanska at kunna spjaða arbeðararørluna. At henda røsla er teimum til ampa, framekk tyðuliga av orðum Hera Mortensens í útvarpinum. Viðari tykist tiltak teirra at vera eignað til at seta ilt millum fiskimenn og arbeidsfólk á landi.

Alt saman tikið er talan um eitt tiltak so ábyrgdarleyst, so ómoralskt, so hevdarkent og so provokerandi, at vit skulu heilt aftur til 1968 fyri at finna forðemi.

Av trongskygdum sjálvsøknum egináhugamáluum leggja nakrir fáir stjórnar landið partvis lamdið — fara í verkfall í móti øllum samfelagnum! Hetta verður fram at stjórnur, hvørs virki fáa einar 25 milliónir óbeinleiðis í stuðningi frá samfelagnum, av stjórnur, sum skylda samfelagnum og arbeðararørluni alt.

Hetta er alto ikki teirra sök einans, men eitt mál, sum viðkemur øllum samfelagnum. Tað eru tí allar góðar grundir hjá samfelagnum til at gripa inn og læra hesar høgu harrar uppi at sita.

Føroya lögting eigur tí ikki at drála, men eitt mál, eitt á við áleggja ráfiskakeyparunum at syrgja fyri, at fiskur kann verða avreiddur í Føroyum, á øllum plássum har vanligt er at avreiða.

Síðan eigur hin parturin Føroya Arbeidsgevarafelag at bjóða Føroya Arbeðarafelag til samráðingar um ta ósemju, sum hevur tikið seg upp. Fara teir harrarnir eisini at spæla við vøddunum heldur enn at samráðast, má lögtingið taka sær um reiggj og við lóg skipa mánsemiligi viðurskipti á virkjum.

Jóannes Dalsgaard

Ráfiskakeypararnir hótta samfelagið

Rætturin at skipa og leiða arbeidið er ongastadni niðurfelddur í fakrættliga lóg ella avtalu í Føroyum. Harafturat seta nógv spurnartekin við, um merkin betra góðskuna.

**politisk viðmerk-
ing**

Føroya Arbeðarafelag hevur avgjørt at fara undir eitt tiltak mótvægis

flakavirkjunum og hetta tiltak gongur sum kunnugt út uppá at sýta fyri at

leggja merki í bakkarnar. Hetta merki, at felagið sýtir fyri, at limir tess

Heldur tú ikki

sosialin